

Pressiteade
Luxembourg, 16. juuni 2020

ELi audiitorid on seisukohal, et piiriüleste megaprojektide rakendamise kiirendamine aitab optimeerida transporti kogu Euroopas

ELi peamised piiriülese transpordi megaprojektid edenevad oodatust aeglasemalt. Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt ei toimi auditeeritud kaheksast mitme miljardi suurusest taristust koos nende juurdepääsuliinidega tõenäoliselt 2030. aastaks täisvõimsusel, nagu algselt kavandatud. See lükkab üleeuroopalise põhivõrgu (TEN-T) valmimist veelgi edasi.

2013. aastal leppisid ELi liikmesriigid kokku, et TEN-T põhivõrk valmib 2030. aastaks. Võrgu oluline osa on piiriüleised transpordiprojektid, mille eesmärk on parandada ühendusi liikmesriikide võrkude vahel üleeuroopalise transpordivõrgu koridorides.

Audiitorid uurisid, kas ELi põhivõrgule piiriüleste mõju avaldavate suurte projektide (kiirteede, raudteede ja veeteede) ehitamine oli hästi kavandatud ja tõhusalt rakendatud. Nad kontrollisid kaheksat ELi rahastatud megaprojekti kogumaksumusega 54 miljardit eurot (sh 7,5 miljardit eurot ELilt), mis ühendavad 13 liikmesriigi transpordivõrke: Austria, Belgia, Balti riigid, Taani, Prantsusmaa, Soome, Saksamaa, Itaalia, Poola, Rumeenia ja Hispaania.

Kõigi uuritud megaprojektide puhul viibis ehitamine märkimisväärselt (keskmine hilinemine 11 aastat), seades ohtu üheksast rahvusvahelisest koridorist viie tõhusa toimimise. Nende halbade tulemuste peamine põhjus oli see, et projektid olid sageli riikide vahel halvasti koordineeritud. Liikmesriikidel on oma investeerimisprioriteedid ja planeerimismenetlused ning nad ei toeta piiriüleseid projekte või investeringuid riikidevahelistesse koridoridesse alati sama palju kui riigisiseseid investeringuid. Samuti ei edene projektide rakendamine mõlemal pool piiri alati samas tempos. Seni ei ole komisjon kasutanud tema käsutuses olevaid piiratud õiguslikke hoobasid, et jõustada ELi tasandil kokkulepitud prioriteete liikmesriikides, kes ei suuda ajakavast kinni pidada.

„Üleeuroopalise transpordivõrgu põhikoridoride õigeaegne rajamine on otsustava tähtsusega ELi poliitikaeesmärkide saavutamiseks, majanduskasvu ja tööhõive toetamiseks ning kliimamuutustega võitlemiseks,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Oskar Herics. „Paljude ELi transpordi suurprojektide valmimise kiirendamiseks tuleks teha täiendavaid

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

jõupingutusi, kuna need projektid on olulised parema ühendatuse tagamiseks kogu Euroopas ja võrgust tuleneva kasu õigeaegseks saavutamiseks.“

Aja jooksul on kaheksa suurprojekti maksumus suurenenud rohkem kui 17 miljardi euro võrra (47%). Sageli on see tingitud muudatustest projektide ülesehituses ja ulatuses ning ebatõhusast rakendamisest. Kõige rohkem suurenes Seine'i-Nord Europe'i kanali projekti (osa Seine-Scheldti ühendusest) maksumus, mis peaaegu kolmekordistus. Rumeenias täheldasid audiitorid, et kiirtee A1 üks uus lõik ei olnud kasutuses ja kaks lõiku olid valesti ühendatud. See tõi kaasa raha ebatõhusa kasutamise ja raiskamise.

Audiitorid tuvastasid ka puudusi liikmesriikide tasuvusanalüüsides nende mitme miljardi euro suuruste investeeringute kohta: liiklusprognosid olid liiga optimistlikud ja mõned projektid ei pruugi olla majanduslikult elujõulised. See kehtib eelkõige Rail Baltica liini ja Fehmarni väina püsiühenduse raudteelõigu kohta, kus on liiga vähe reisijaid. Audiitorid märkisid ka, et komisjon ei hinnanud ehituslikke tingimusi enne ELi rahaliste vahendite andmist sõltumatult, lähtudes võimalikust reisijate- ja kaubaveomahust.

Komisjoni järelevalve põhivõrgu valmimise üle liikmesriikides ei ole vahetu ja seda tuleb tugevdada. Komisjonil puudub spetsiaalne talitus, mis annaks liikmesriikidele eksperdiabi selliste suurte projektide juhtimisel, ning tal puudub ülevaade tehtud edusammudest. Sellest hoolimata astus komisjon hiljuti sammu tõhusama järelevalve ning edusammude jälgimise suunas, määratledes projektide kavandatud väljundid rakendusotsustes.

Toimetajatele

Üleeuroopalise transpordi põhivõrgu rakendamist põhivõrgukoridoride loomise kaudu reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega nr 1315/2013. Komisjon vastutab selle eest, et liikmesriigid viiks 2030. aastaks lõpule põhivõrgu rajamise, ning liikmesriigid vastutavad konkreetsete projektide rakendamise eest. Seni on kaheksale suurprojektile eraldatud ELi vahenditest ligikaudu 7,5 miljardit eurot ja komisjon on välja maksnud 3,4 miljardit eurot. Viivituste tagajärjel vähendati 17 auditeeritud lõigule eraldatud ELi kaasrahastamist 1,4 miljardi euro võrra. Kui võrku ei suudeta valmis ehitada, kaotaks ELi majandus 1,8% potentsiaalsest majanduskasvust ja loomata jääks 10 miljonit inimaastat töökohti.

Kaheksa uuritud megaprojekti – neli raudteed (Rail Baltica, Lyon-Torino, Brenneri baastunnel, Basque Y), üks veetee (Seine'i-Scheldti ühendus), üks kiirtee (A1 Rumeenias) ja kaks mitmeliigilist ühendust (Fehmarni väina maantee / raudteeühendus ja E59 raudteeühendus Poola sadamatega) – maksavad kõik üle 1 miljardi euro ja toovad eeldatavasti märkimisväärset sotsiaal-majanduslikku kasu.

Eriaruanne nr 10/2020: „ELi transporditaristud: megaprojektide elluviimist tuleb kiirendada, et saavutada võrgust tulenev kasu õigeaegselt“ on koos kaheksat megaprojekti käsitlevate mitmekeelsete taskuhäälingutega kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles. Kontrollikoda on varem avaldanud mitu eriaruannet ELi transpordi kohta (vt [väljaannete portaali](#)).

Aruande pressikontakt Damijan Fišer

E-post: damijan.fiser@eca.europa.eu tel: +352 4398 45 510 / mobiil +352 621 55 22 24

Kontrollikoja meetmed seoses COVID-19 pandeemiaga

Kontrollikoda on astunud vajalikke samme, et jätkata COVID-19 pandeemia ajal tõhusa avaliku audititeenuse osutamist ELis ning õigeaegsete auditiaruannete, arvamuste ja ülevaadete avaldamist, niivõrd kui see on praegustes keerulistes tingimustes võimalik. Ühtlasi avaldame tänu kõigile neile, kes päästavad elusid ja võitlevad pandeemiaga nii Luksemburgis, ELis kui ka kogu maailmas. Toetame ka Luksemburgi valitsuse poliitikat rahvatervise kaitsmisel. Me leevendame praeguse tervishoiukriisi mõju oma töötajatele ning oleme võtnud ettevaatusabinõusid, et viia töötajatele ja nende perekondadele avalduv oht miinimumini.